

จัน ท กุ ม า ร

บ ำ เ พื ญ จัน ติ บ าร มี (๑)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ของความอดทน ๕ ประการ
คือ ผู้อดทนย่อมเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนเป็นอันมาก
เป็นผู้ไม่มากด้วยเวร เป็นผู้ไม่มากด้วยโทษเป็นผู้ไม่หลงทำกาละ
และเมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
อานิสงส์ของความอดทนมี ๕ ประการเช่นนี้แล

จันทกุมาร บำเพ็ญขันติบารมี (๑)

๓๓๐

เวลาเป็นสิ่งเดียวที่ทุกคนมีเสมอกัน ไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบ แล้วแต่ใครจะใช้เวลาที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์และมีคุณค่าได้มากกว่ากัน คำว่า “ไม่มีเวลา” ไม่มีในโลก ขึ้นอยู่กับเรา จะให้ความสำคัญกับสิ่งใดมากกว่ากัน เรามักเอาเวลาไปเพลากับสิ่งไร้สาระ และเอาความเกียจคร้านมาเป็นข้ออ้างว่าไม่มีเวลา หากเราจัดสรรเวลาให้เป็น เราจะมีเวลาเหลือเฟือเพื่อทำสิ่งที่ดี ชีวิตเป็นของน้อยนิดไม่ยืนยาว จงใช้เวลาให้มีคุณค่าด้วยการทำใจหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกาย ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง ไม่ควรดูเบากับเวลาที่ผ่านไป เมื่อมีโอกาสทำความดีพึงรีบทำ อย่ามัวรีรอ อย่ามีข้อแม้ เรามีเวลาในโลกอย่างจำกัด จงรีบเร่งทำความเพียรแต่วันนี้ เพราะพรุ่งนี้อาจไม่มีสำหรับเรา

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน อชันตสูตร ว่า

“ปณฺณิเม ภิกฺขเว อานิสฺสา ขนฺติยา กตเม ปณฺณ พฺพุโน
ชนสฺส ปิโย โหติ มนาโป น เวรพฺพุโล โหติ น วชฺชพฺพุโล
อสมฺมุโสห กาลํ กโรติ กายสฺส เกทา ปรมฺมรณฺา สฺคตฺติ สคฺคํ
โลกํ อุปฺปชฺชติ อิเม โข ภิกฺขเว ปณฺณ อานิสฺสา ขนฺติยา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ของความอดทน ๕ ประการ คือ ผู้อดทนย่อมเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนเป็น

จันทกุมาร บำเพ็ญขันติบารมี (๑)

๓๓๑

อันมาก เป็นผู้ไม่มากด้วยเวร เป็นผู้ไม่มากด้วยโทษ เป็นผู้ไม่
หลงทำกาละ และเมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์
คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ของความอดทนมี ๕ ประการ
เช่นนี้แล”

เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ ต่างต้องอาศัยอยู่กับคนหมู่มาก ซึ่งมีความคิด คำพูดและการกระทำที่แตกต่างกัน ตั้งแต่อยู่กับครอบครัว เพื่อนฝูงในโรงเรียนในที่ทำงาน และประพฤติตามระบบระเบียบที่สังคมกำหนด จะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การปรับตัวให้เข้ากับทุกสถานการณ์ได้นั้น ต้องอาศัยขันติธรรม คือความอดทนเป็นอย่างมาก แต่ในวันที่มีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกับผู้คนรอบข้างมากมายนั้น ถ้าปราศจากความอดทน คุณงามความดีต่างๆ ที่สั่งสมไว้อาจจะพังทลายลงได้ในทันที

*ดังเช่นพระบรมศาสดา สมัยที่กำลังสร้างบารมี ท่านทรงมีขันติธรรมเป็นเยี่ยม ที่เราควรศึกษาเพื่อจะได้นำมาเป็นแบบอย่างในการสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ครั้งเมื่อทรงประทับอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ ทรงปรารภถึงพระเทวทัตที่พยายามจะตั้งตัวเป็นศาสดา ทำแผนการณ์อันชั่วร้ายทุกวิถีทางที่จะปลงพระชนม์

จันทร์กฤษณ์ บำเพ็ญขันติบารมี (๑)

๓๓๒

พระองค์ แต่ด้วยมหากรุณาอันไม่มีประมาณ พระองค์จึงทรง
อาภัยขันติและเมตตาตามโดยตลอด

เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อพระเทวทัตยุยงให้พระเจ้าอชาตศัตรูทำ
ปิตุฆาตแล้ว ยังยุยงอีกว่า “ดูก่อนมหาราช มโนรถของพระองค์
ถึงที่สุดแล้ว ส่วนมโนรถของอาตมายังไม่ถึงที่สุด เมื่อฆ่าพระ-
ทศพลแล้ว อาตมาจะได้เป็นพระพุทธเจ้า มหาบพิตร พระองค์
ควรใช้ราชอาชญาจับลี้ภัยให้นายขมังธนูจาก ๕๐๐ ตระกูล เข้ามา
ในเมือง จากนั้นขอทรงคัดให้เหลือ ๓๑ คน แล้วตรัสสั่งว่า ให้ไป
ทำตามคำสั่งของพระเถระ ต่อจากนั้น การปลงพระชนม์ของ
พระพุทธเจ้า เป็นหน้าที่ของอาตมาเอง” พระเจ้าอชาตศัตรูทรง
ยอมทำตามทุกอย่าง

เมื่อทุกอย่างพร้อม พระเทวทัตได้เรียกนายขมังธนูที่ยิง
แม่นยำที่สุดเข้ามา พลองออกคำสั่งว่า “ท่านผู้มีอายุ พระสมณ-
โคดมประทับอยู่ที่ภูเขาศิขณภฏฐ์ เสด็จจงกรมอยู่ในที่พักกลางวัน
ท่านจงไปยังพระสมณโคดมด้วยลูกศรอาบยาพิษให้สิ้นพระชนม์ชีพ
แล้วกลับมาอีกเส้นทางหนึ่ง เพื่อรับรางวัลจากเรา จะได้ไม่มีใคร
เห็นการกระทำของท่าน”

ครั้นส่งนายขมังธนูไปแล้ว พระเทวทัตยังจัดนายขมังธนู ๒
คน ให้ไปชุมนระหว่างทางที่นายขมังธนูคนแรกจะเดินทางกลับ

จันทร์กฤษณ์ บำเพ็ญขันติบารมี (๑)

๓๓๓

พร้อมกำชับว่า “จะมีชายคนหนึ่งมาในเส้นทางที่พวกท่านทั้งสอง
ชุมนุมอยู่ พวกท่านจงยิงชายคนนั้นให้ตาย เพราะชายคนนั้นเป็น
ภัยต่อราชบัลลังก์ เมื่อเสร็จงานแล้ว ให้ท่านทั้งสองกลับมารับ
รางวัลจากเรา”

จากนั้นพระเทวทัตสั่งนายขมังธนูอีก ๔ คน ให้ไปดักฆ่า
นายขมังธนูทั้ง ๒ คนนั้น อย่าให้รอดชีวิตเด็ดขาด และสั่งให้นาย-
ขมังธนูอีก ๘ คน ไปฆ่านายขมังธนูทั้ง ๔ คนนั้น จุดสุดท้ายได้จัด
นายขมังธนู ๑๖ คน ให้ไปดักฆ่านายขมังธนูทั้ง ๘ คน ที่กำลัง
สวนทางมา ไม่ให้ผู้ใดรอดชีวิตได้แม้แต่คนเดียว นี่เป็นแผนลอบ
ปลงพระชนม์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ใช้ นายขมังธนูถึง ๓๑ คน

บางท่านอาจสงสัยว่า ทำไมพระเทวทัตต้องทำเช่นนั้น ก็
เพื่อต้องการปกปิดกรรมชั่วของตน จะได้ไม่มีใครสืบได้ว่า การที่
พระบรมศาสดาถูกลอบปลงพระชนม์นั้น เป็นเพราะตนเป็นผู้
บงการอยู่เบื้องหลัง

เมื่อนายขมังธนูที่เก่งกาจที่สุดได้รับคำสั่งแล้ว ได้มุ่งหน้า
ไปยังที่ประทับของพระบรมศาสดา ครั้นไปถึงก็ยกธนูขึ้น ด้วย
ตั้งใจจะยิงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยลูกศรอาบยาพิษ ทันทีที่ผูก
สอดลูกธนูแล้ว ขณะกำลังรั้งสายเตรียมจะยิง เหตุการณ์ที่ไม่
คาดคิดก็เกิดขึ้น คือไม่สามารถปล่อยลูกธนูออกไปได้ จะวางคัน

จันทร์กมล บำเพ็ญขันติบารมี (๑)

๓๓๔

ธนูก็วางไม่ได้ เหมือนถูกตรึงให้แข็งทื่อด้วยพลังอำนาจบางอย่าง ที่มองไม่เห็น นายขมังธนูรู้สึกอึดอัด ร่ำร้อนไปทั่วทั้งตัว น้ำลาย ฟุ้งปาก เกิดความสะดุ้งกลัวต่อความตายอย่างจับใจ เพราะ ตั้งใจปลิดชีวิตของพระพุทธรองค์ แต่กลับต้องมาตายในป่าเสียเอง

ขณะเดียวกันนั่นเอง พระบรมศาสดาทอดพระเนตรเห็น ความสะดุ้งหวาดกลัวของนายขมังธนู ทรงเกิดมหากรุณา ทรง เปล่งสุรเสียงอันไพเราะตรัสปลอบนายขมังธนูว่า “พ่อบุรุษผู้เฒ่า ท่านอย่ากลัวเลย จงมาที่นี่เถิด” นายขมังธนูได้ยินพระบรม ศาสดาตรัสเชื่อเชียว โดยไม่ได้ฉายแววของความโกรธแค้น รู้สึก ปีติดีใจมาก เกิดความศรัทธาเลื่อมใสอย่างท่วมท้นทันที เมื่อจิต อ่อนโยน ปราศจากความปรารถนาร้ายต่อพระพุทธรองค์ นาย ขมังธนูจึงทิ้งอาวุธลง แล้วก็ลงกราบแทบพระบาทพระผู้มีพระ- ภาคเจ้า ทูลขอขมาว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระพุทธเจ้า เป็นคนเขลา ถูกอกุศลเข้าสิงจิต ให้กระทำความผิดต่อพระองค์ ข้าพระพุทธเจ้าทำตามคำสั่งของพระเทวทัตผู้เป็นอัครพาล ขอ พระองค์จงยกโทษให้ข้าพระพุทธเจ้าด้วยเถิด”

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงยกโทษให้นายพราณแล้ว พระพุทธรองค์ทรงแสดงธรรมให้ฟัง จนนายขมังธนูได้บรรลุธรรม เป็นพระโสดาบัน นอกจากนี้พระพุทธรองค์ยังมีมหากรุณา ตรัส

จันทกุมาร บำเพ็ญขันติบารมี (๑)

๓๓๕

บอกนายขมังธนูว่า “ดูก่อนอุบาสก ท่านอย่าเดินทางไปตามทางที่พระเทวทัตบอก จงไปทางอื่น เพราะทางข้างหน้าไม่ปลอดภัยสำหรับท่าน”

ครั้นพระพุทธรองค์ส่งนายขมังธนูไปแล้ว เสด็จลงจากที่จกกรม ไปประทับอยู่ที่โคนไม้ต้นหนึ่ง เมื่อนายขมังธนูมิได้กลับมาตามทางที่พระเทวทัตสั่งไว้ เพราะพระบรมศาสดาทรงรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า นายขมังธนูอีก ๒ คน ที่รอคอยอยู่คิดว่า “ทำไมคนที่พระเทวทัตกล่าวถึง ยังไม่มาล่ะที” เมื่ออดทนรอไม่ได้ จึงชักชวนกันไปดู ทั้งสองเห็นพระศพล ก็เกิดความศรัทธาเลื่อมใส เนื่องจากทั้งสองไม่ได้มีวัตถุประสงค์มาหาพระพุทธเจ้า จึงพากันเข้าไปกราบถวายบังคมพระพุทธรองค์ด้วยความเลื่อมใสยิ่งนัก

พระบรมศาสดาทรงแสดงธรรมให้ฟัง จนนายขมังธนูทั้งสองได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน จากนั้นทรงเทศน์สอนนายขมังธนูที่เหลือ ในทำนองเดียวกันนั่นเอง ซึ่งทั้งหมดทยอยกันมาเข้าเฝ้าตามลำดับ ทุกคนต่างได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันทั้ง ๓๑ นาย

เราจะเห็นว่า นอกจากพระบรมศาสดา จะทรงให้อภัยแล้วยังทรงให้ธรรมาภิสมัยแก่ผู้ที่คิดประทุษร้ายต่อพระองค์ เพราะทรงอาศัยมหากรุณาและความอดทนต่อพฤติกรรมอันเลวร้าย

จันทร์ทุมาร บำเพ็ญขันติบารมี (๑)

๓๓๖

ของพระเทวทัต ไม่มีแม้เพียงขณะจิตเดียวที่จะคิดประทุษร้ายตอบ
รวมทั้งในอดีตที่ผ่านมา พระองค์ต้องอดทนต่อพระเทวทัต
อย่างไรบ้าง เราจะได้ศึกษากันในตอนต่อไป

